

Vereniging van Nederlandse Voedselbanken
Meidoornkade 19
3992 AG Houten

BOEKJAAR 2018

INHOUDSOPGAVE ACCOUNTANTSRAPPORT

	Pagina
<u>ACCOUNTANTSRAPPORT</u>	
Opdracht	2
Algemeen	3
<u>BESTUURSVERSLAG</u>	
Bestuursverslag	4
<u>JAARREKENING</u>	
Balans per 31 december 2018	7
Staat van baten en lasten over 2018	9
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	10
Toelichting op de balans	15
Toelichting op de staat van baten en lasten	22
<u>OVERIGE GEGEVENS</u>	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	26

Aan het bestuur van
Vereniging van Nederlandse Voedselbanken
Meidoornkade 19
3992 AG Houten

Breda, 14 maart 2019
Ref. TC/129000/9620

Geacht bestuur,

OPDRACHT

Ingevolge de ons verstrekte opdracht hebben wij de jaarrekening 2018 van Vereniging van Nederlandse Voedselbanken te Houten gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de vereniging. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

De jaarrekening is met het bestuursverslag en de overige gegevens opgenomen in de aan deze rapportage toegevoegde jaarstukken 2018.

ALGEMEEN

Vaststelling jaarrekening vorig boekjaar

De Algemene Ledenvergadering heeft de jaarrekening 2017 op 7 april 2018 vastgesteld.

Bestuursverslag

Missie, visie, kernwaarden en doelstellingen

Missie

Wij verstrekken verkregen voedsel gratis aan de armste mensen in Nederland en doen dat uitsluitend met vrijwilligers.

Onze visie

In Nederland leeft meer dan een miljoen mensen onder de armoedegrens. De voedselbanken helpen de armsten door ze tijdelijk te voorzien van voedselpakketten. Om onze klanten van voldoende eten te kunnen voorzien, werken wij samen met bedrijven, instellingen, gemeenten en particulieren. Zo zorgen we er samen voor dat armoede wordt bestreden, voedseloverschotten verdwijnen en het milieu minder wordt belast. Om de zelfredzaamheid van onze klanten te vergroten, werken we samen met lokale organisaties die onze klanten helpen weer op eigen benen te staan. Voedselhulp moet immers altijd tijdelijk zijn.

Kernwaarden

De voedselbanken hanteren de volgende kernwaarden als maatstaf voor hun handelen:

- *We werken uitsluitend met vrijwilligers
- *We verstrekken voedsel dat door anderen gedoneerd wordt
- *We verstrekken zoveel mogelijk gezond voedsel
- *We verstrekken uitsluitend gratis voedsel
- *We verdelen het voedsel zo eerlijk mogelijk
- *We zijn neutraal en onafhankelijk (burgers voor burgers)
- *We zijn transparant in onze verantwoording.

De hoofddoelstellingen.

De voedselbanken hebben de volgende hoofddoelstellingen:

- *Het bieden van directe voedselhulp aan de armste mensen
- *Het voorkomen van verspilling van goed voedsel

De ontwikkeling van de aangesloten voedselbanken en regionale distributiecentra

In 2018 hebben de aangesloten voedselbanken evenals voorgaande jaren, wederom hun normen voor toekenning van een voedselpakket verlaagd, zodat er meer gezinnen en alleenstaanden in aanmerking konden komen voor een voedselpakket.

Ook zijn er in 2018 meer overeenkomsten gesloten met toeleveranciers (supermarkten, producenten etc.) voor het leveren van levensmiddelen en andere bijkomende artikelen. In 2018 zijn een groot aantal aangesloten banken gestart met een Voedselbrigade (rechtstreeks ophalen van goed voedsel bij de plaatselijke supermarkten). Ook is er in 2018 de Groente en Fruitbrigade opgericht, die in de zes

maanden van haar bestaan 250.000kg heeft afgeleverd aan onze voedselbanken. We kunnen onze cliënten momenteel een pakket leveren dat aan de eisen van gezond voedsel voldoet.

Risico's en onzekerheden.

Omdat de voedselbanken voedsel afleveren wat zij gratis verkrijgen van de toeleveranciers, zijn wij afhankelijk van de producten die wij ontvangen. Onze toeleveranciers stellen, zeer begrijpelijk, als eis dat wij afleveren conform de voorschriften van de NVWA. Dat vraagt van de bij ons aangesloten banken en onze regionale distributiecentra een niet aflatende investering bij de vrijwilligers in kennis op dit gebied. Met het oprichten van de lokale Voedselbrigades wordt er ook een veel groter beroep gedaan op de vrijwilligers voor wat betreft beschikbaarheid (dagelijks ophalen van Voedsel bij de supermarkten). Ook heeft er om een goede spreiding van de aan ons geleverde goederen te waarborgen een herschikking plaats gevonden bij onze regionale distributiecentra bank en zijn er twee nieuwe distributiecentra bijgekomen.

Doelrealisatie.

Per ultimo van dit jaar waren er bij de Vereniging 169 plaatselijke voedselbanken aangesloten en 10 distributiecentra. De hoeveelheid ontvangen en uitgedeelde consumenten eenheden steeg maar met liefst 17%. Ook de opgerichte Groente- en Fruitbrigade in het Westland heeft een mooi aandeel geleverd, evenals de lokale Voedselbrigades. De uitbreiding van de criteria en het verhoogde aanbod van voedsel heeft gezorgd voor een verhoging van ongeveer 5% van ons cliëntenbestand en een stijging van ongeveer van het aantal huishoudend

Financieel beleid en financiële resultaten.

De Algemene ledenvergadering heeft eerder bepaald dat de continuïteitsreserve van Voedselbanken Nederland, minimaal 1,5 maal de exploitatiekosten moet bedragen(hier vallen o.a. de kosten van beheer, administratie, reiskosten, kosten Bestuur & ALV, etiketten en assurantiën onder) 2018 was een redelijk goed financieel jaar. De opbrengsten waren weliswaar € 173.000,-- lager dan in 2017 en de lasten ongeveer € 100.000,-- hoger, maar 2018 werd toch met een positief saldo afgesloten. Het saldo van onze reserves steeg in het boekjaar met ongeveer € 127.000,--. Die reserves en fondsen komen direct ten goede aan de bij ons aangesloten banken en distributiecentra.

Communicatie met belanghebbenden

Minimaal 3 maal per jaar wordt er een Algemene Ledenvergadering uitgeschreven door het Bestuur van Voedselbanken Nederland. Zoals bekend bepaalt de Algemene Ledenvergadering het beleid van onze vereniging, doet het Bestuur van de vereniging voorstellen aan de A.L.V. en voert haar besluiten uit. Met periodieke nieuwsbrieven, via de website en via sociale media worden zowel de voedselbanken als de stakeholders over de voortgang en resultaten geïnformeerd.

De verwachte gang van zaken

Met het opstarten van meer regionale distributiecentra(10 stuks i.p.v. 8), het verder uitrollen van lokale Voedselbrigades, (rechtstreeks ophalen van voedsel bij de supermarkten voor meerdere keren per week)het verder uitbouwen van de Groente- en Fruitbrigades, lijkt een continue stroom van voedsel richting aangesloten banken verzekerd. Daardoor kan bij steeds meer voedsel ook op meerdere dagen voedsel aan cliënten worden verstrekt.

Beschrijving maatregelen ter beheersing voornaamste risico's en onzekerheden.

Het moeten blijven voldoen aan de eisen van de NVWA heeft ertoe geleid, dat Voedselbanken Nederland de kosten voor dit traject voor haar rekening neemt, mits een aangesloten bank niet nalatig is, bij de handhaving op haar vestiging van de eisen die de NVWA stelt. De borging van de

financiële toestroom van gelden voor acties heeft ieder jaar opnieuw extra aandacht van het Bestuur. Jaarlijks ontvangt Voedselbanken Nederland een structurele donatie van de Postcodeloterij. Samen met de donateur gelden is dit in 2019 niet meer voldoende om de bijdrage aan de Voedselbanken en regionale distributiecentra te waarborgen. Een structurele en blijvende verhoging van deze gelden is een extra aandachtspunt van het Bestuur in 2019.

Financiële cijfers

Voor een toelichting op de jaarcijfers wordt verwezen naar het vermelde in het jaarverslag. Voedselbanken Nederland stelt haar beschikbare gelden alleen bij Nederlandse bankinstellingen en heeft geen beleggingen.

Governance

Niemand bij de voedselbanken en regionale distributiecentra wordt betaald, ook niet de bestuursleden en vrijwilligers van Voedselbanken Nederland. Bestuursleden en vrijwilligers van Voedselbanken Nederland krijgen alleen een reiskostenvergoeding en een vergoeding van de voor Voedselbanken Nederland gemaakte kosten. Voedselbanken Nederland heeft een verenigingsstructuur en alle aangesloten banken zijn lid van onze vereniging en hebben in de A.L.V. allemaal een stem. Alle aangesloten banken hebben een stichtingsvorm.

Toekomst Voedselbanken Nederland

Ondanks een bloeiende economie ziet Voedselbanken Nederland het aantal cliënten bij de aangesloten voedselbanken eerder stijgen dan dalen. Ook de komende jaren zullen voedselbanken hard nodig blijven. Lopende ontwikkelingen zullen worden doorgezet, zoals het doorontwikkelen van cliëntenservice, op andere manieren en op meer dagen per week voedsel verstrekken en het bereiken van mensen die voedselhulp hard nodig hebben, maar ons nog niet hebben gevonden.

Namens het Bestuur van de Nederlandse Voedselbanken

Houten, 14 maart 2019

Leo Wijnbelt
Voorzitter

Tom Hillemans
Vice-voorzitter

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(na voorstel batig saldoverdeling)

	<u>31 december 2018</u>		<u>31 december 2017</u>	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
<u>Materiële vaste activa</u>				
Inventarissen		5.795		9.491
Vlottende activa				
<u>Vorderingen</u>				
Handelsdebiteuren		6		-
Overige vorderingen en overlopende activa		56.434		3.287
		56.440		3.287
<u>Liquide middelen</u>		2.305.439		2.101.991
		<u>2.367.674</u>		<u>2.114.769</u>

	<u>31 december 2018</u>		<u>31 december 2017</u>	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Reserves en fondsen				
Continuïteitsreserve	336.934		303.256	
Bestemmingsreserves	1.763.636		1.677.718	
Bestemmingsfondsen	102.969		84.322	
Overige reserves	<u>18.791</u>		<u>29.893</u>	
		2.222.330		2.095.189
Kortlopende schulden				
Crediteuren	15.726		8.084	
Overige schulden en overlopende passiva	<u>129.618</u>		<u>11.496</u>	
		145.344		19.580
		<u><u>2.367.674</u></u>		<u><u>2.114.769</u></u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

	<u>2018</u>	Begroting <u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€	€
Baten			
Baten van particulieren	430.868	300.000	322.064
Baten van bedrijven	425.232	575.000	845.072
Baten van loterijorganisaties	500.000	500.000	500.000
Baten van subsidies van overheden	92.000	138.000	138.000
Baten van andere organisaties zonder winststreven	<u>387.399</u>	<u>75.000</u>	<u>202.802</u>
	<u>1.835.499</u>	<u>1.588.000</u>	<u>2.007.938</u>
Lasten			
Besteed aan doelstellingen	1.637.648	1.908.500	1.543.030
Kosten beheer en administratie	<u>67.294</u>	<u>67.700</u>	<u>61.063</u>
Som van de lasten	<u>1.704.942</u>	<u>1.976.200</u>	<u>1.604.093</u>
Saldo voor financiële baten en lasten	130.557	-388.200	403.845
Saldo financiële baten en lasten	<u>-3.414</u>	<u>2.500</u>	<u>169</u>
Saldo van baten en lasten	<u>127.143</u>	<u>-385.700</u>	<u>404.014</u>
<u>Bestemming saldo van baten en lasten</u>			
Continuïteitsreserve	33.678		-15.183
Calamiteitenreserve	2.000		2.000
Bestemmingsreserve Ondersteuning Voedselbanken en regionale Distributiecentra	71.075		348.863
Bestemmingsreserve Waarborgen Voedselveiligheid	-150.000		-55.079
Bestemmingsreserve Logistieke Systemen	48.774		-
Bestemmingsfonds Waarborgen Voedselveiligheid	-		51.619
Bestemmingsfonds Laaggeletterden	8.813		-
Bestemmingsfonds project Subsidie Ministerie van SZW - Connect (Issy)	-8.251		71.350
Bestemmingsfonds Voedselbrigades	125.000		-
Bestemmingsfonds Integriteit	7.156		-
Overige reserves	<u>-11.102</u>		<u>444</u>
	<u>127.143</u>		<u>404.014</u>

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Informatie over de rechtspersoon

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Vereniging van Nederlandse Voedselbanken is feitelijk gevestigd op Meidoornkade 19, 3992 AG te Houten NL, is statutair gevestigd in Gemeente Utrecht en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 57977321.

Algemene toelichting

De belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon

Statuair doelstelling:

De vereniging heeft ten doel voedselbanken in Nederland op doeltreffende, efficiënte en maatschappelijk verantwoorde wijze te ondersteunen bij hun taak. Deze taak is voedsel bij bedrijven, andere organisaties en personen in te (doen) zamelen (waarmee tevens voedselverspilling wordt tegengegaan) en gratis te (doen) verstrekken aan mensen die in Nederland onder de armoedegrens leven en ook aan de overige, door de vereniging gestelde criteria voldoen.

De activiteiten van Vereniging van Nederlandse Voedselbanken bestaan voornamelijk uit het ondersteunen van Voedselbanken in Nederland door:

- het geven van voorlichting en het vragen van aandacht voor de aangesloten voedselbanken in Nederland;
- het samen met de voedselbanken opstellen van normen en voorwaarden voor de erkenning van leden, zijnde voedselbanken in Nederland;
- het verlenen van ondersteuning aan de leden op de diverse terreinen waarop de voedselbanken actief zijn;
- het (bevorderen van het) eerlijk verdelen van voedsel tussen de leden;
- als aanvulling op het werk van de leden: het op verschillende deelterreinen coördineren van activiteiten zoals voedselverwerving, voedselveiligheid, ICT, juridische zaken en communicatie;
- het behartigen van de belangen van de leden op landelijk en Europees niveau;
- als aanvulling op het werk van de leden: het werven van fondsen en voedsel;
- het bevorderen van eenheid van beleid bij de leden;
- het bevorderen van de samenwerking tussen leden;
- het bevorderen van de kennisuitwisseling tussen de leden.

Verdeling bestedingen naar doelstellingen:

Het volgens de richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor fondsenwervende organisaties (RJ 650) op te nemen model inzake de verdeling van de bestedingen is niet in de jaarrekening opgenomen. Alle bestedingen zijn verricht aan de doelstelling inzake het ondersteunen van de Voedselbanken zoals hierboven uiteengezet. Er is geen sprake van meerdere doelstellingen. Een verdere uitsplitsing naar activiteiten is gezien de aard van deze activiteiten niet verder mogelijk.

Informatieverschaffing over schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van Vereniging van Nederlandse Voedselbanken zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 362 lid 1, Boek 2 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Lasten worden toegerekend in het jaar waarop ze betrekking hebben. Verplichtingen en mogelijke lasten die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan.

In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'.

Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

De organisatie zet geen afgeleide financiële instrumenten in om risico's te beheersen.

Grondslagen

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De vereniging beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzondere-waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief / de kasstroomgenererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzondere waardevermindering van goodwill wordt niet teruggenomen.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Bestemmingsfondsen

Vereniging van Nederlandse Voedselbanken geeft door middel van de benoeming van fondsen en reserves aan op welke wijze de haar ter beschikking staande middelen worden aangewend.

Het gedeelte van het eigen vermogen dat wordt afgezonderd omdat daaraan door derden een specifieke bestedingsmogelijkheid is gegeven, wordt aangemerkt als bestemmingsfonds.

Ontvangen baten met een specifieke bestemming worden toegevoegd aan een bestemmingsfonds. Gerelateerde specifieke bestedingen worden op dit bestemmingsfonds in mindering gebracht.

Zowel de ontvangen baten als de bestedingen van de fondsen en reserves worden via de staat van baten en lasten verwerkt en via bestemming van het saldo van baten en lasten op de fondsen en reserves gemuteerd.

Bestemmingsreserves

Vereniging van Nederlandse Voedselbanken geeft door middel van de benoeming van fondsen en reserves aan op welke wijze de haar ter beschikking staande middelen worden aangewend.

Het gedeelte van het eigen vermogen dat is afgezonderd omdat daaraan door de Algemene Ledenvergadering een bepaalde bestedingsmogelijkheid is gegeven, wordt aangemerkt als bestemmingsreserve. De Algemene Ledenvergadering heeft de bevoegdheid om de bestemming weer op te heffen of af te wijzen.

Continuïteitsreserve

Deze reserve wordt gevormd ter dekking van de exploitatiekosten en kosten ter besteding aan de doelstelling welke een vast karakter hebben met als doel het kunnen voorzien in de continuïteit op korte termijn (1,5 jaar).

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Ten aanzien van de posten begrepen in de staat van baten en lasten geldt, dat baten slechts worden opgenomen indien en voor zover zij in het boekjaar zijn verwezenlijkt. Lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Met verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar wordt rekening gehouden, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Baten

Baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar dat deze baten worden ontvangen. Indien deze baten in het verslagjaar nog niet volledig zijn besteed, zijn de nog niet bestede gelden verwerkt in de desbetreffende bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves. De bestedingen worden als last verantwoord in het verslagjaar dat deze bestedingen plaatsvinden. Via bestemming van het saldo van baten en lasten worden deze bestedingen in dat verslagjaar ten laste van de desbetreffende bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves gebracht.

Donaties worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen.

Nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang voldoende betrouwbaar kan worden vastgesteld op basis van een omschrijving ontvangen van de executeur-testamentair.

Toegezegde overheidsbijdragen voor projecten worden ontvangen in termijnen.

In de meeste gevallen een eerste termijn of periodieke bevoorschotting en de resterende termijn na de eindrapportage over het betreffende project. De toegezegde, maar nog niet ontvangen bedragen zijn als vordering opgenomen op de balans en als baten verantwoord voor zover deze betrekking hebben op projecten van het boekjaar.

Lasten

De bestedingen worden als last verantwoord in het verslagjaar dat deze bestedingen plaatsvinden. Via bestemming van het saldo van baten en lasten worden deze bestedingen in dat verslagjaar ten laste van de betreffende bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves gebracht.

Wervingskosten

Onder de wervingskosten zijn begrepen kosten die direct verband houden met de in het verslagjaar ontwikkelde fondsverwervingsactiviteiten.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

TOELICHTING OP DE BALANS

Vaste activa

Materiële vaste activa

	<u>Inventarissen</u> €
Stand per 1 januari 2018	
Aanschaffingswaarde	22.531
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-13.040</u>
Boekwaarden per 1 januari 2018	<u>9.491</u>
Toevoeging vanuit saldo baten en lasten	
Investeringen	3.500
Afschrijvingen	-4.134
Desinvesteringen aanschaffingswaarde	-10.717
Desinvesteringen cumulatieve afschrijvingen	<u>7.655</u>
Saldo mutaties	<u>-3.696</u>
Stand per 31 december 2018	
Aanschaffingswaarde	15.313
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-9.518</u>
Boekwaarden per 31 december 2018	<u>5.795</u>
Afschrijvingspercentages	<u>20%</u>

De materiële vaste activa worden aangehouden als zijnde benodigd voor de bedrijfsvoering.

Vlottende activa

Vorderingen

	<u>31-12-2018</u> €	<u>31-12-2017</u> €
<u>Overige vorderingen en overlopende activa</u>		
Nog te ontvangen subsidies	46.000	-
Verstrekke leningen	7.750	-
Vooruitbetaalde kosten	1.714	1.714
Te ontvangen rente spaarrekeningen	<u>970</u>	<u>1.573</u>
	<u>56.434</u>	<u>3.287</u>

Deze activa worden aangehouden voor directe aanwending in het kader van de doelstelling.

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
	€	€
<u>Liquide middelen</u>		
Rabobank, DoelReserveren	1.100.175	887.479
SNS, Zakelijk Sparen	670.689	670.162
ABN AMRO, Vermogens Spaarrekening	530.646	530.646
Rabobank, Rekening-courant	3.691	13.335
ABN AMRO, OndernemersDeposito	<u>238</u>	<u>369</u>
	<u><u>2.305.439</u></u>	<u><u>2.101.991</u></u>

De liquide middelen zijn vrij besteedbaar en terstond opeisbaar.

Deze activa worden aangehouden voor directe aanwending in het kader van de doelstelling.

Reserves en fondsen

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Continuïteitsreserve</u>		
Stand per 1 januari	303.256	318.439
Toevoeging vanuit saldo baten en lasten	<u>33.678</u>	<u>-15.183</u>
Stand per 31 december	<u><u>336.934</u></u>	<u><u>303.256</u></u>

De Algemene Ledenvergadering heeft besloten dat er minimaal aan continuïteitsreserve 1,5 keer de jaarlijkse exploitatiekosten aangehouden dient te worden. De hiervoor in aanmerking genomen exploitatiekosten bestaan uit de kosten beheer en administratie, reiskosten, kosten bestuur & ALV, kosten etiketten en assurantiën.

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
	€	€
<u>Bestemmingsreserves</u>		
Projectreserve	50.000	50.000
Calamiteitenreserve	117.000	115.000
Bestemmingsreserve Ontwikkeling Vereniging	150.000	150.000
Bestemmingsreserve Ondersteuning Voedselbanken en regionale Distributiecentra	1.321.793	1.212.718
Bestemmingsreserve Waarborgen Voedselveiligheid	-	150.000
Bestemmingsreserve Logistieke Systemen	61.744	-
Bestemmingsreserve Project Issy	<u>63.099</u>	<u>-</u>
	<u><u>1.763.636</u></u>	<u><u>1.677.718</u></u>

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Projectreserve</u>		
Stand per 1 januari	50.000	50.000
Toevoeging vanuit saldo baten en lasten	<u>-</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>50.000</u>	<u>50.000</u>

De projectreserve is gevormd om ad hoc projecten en ondersteuning te kunnen bieden aan voedselbanken die lid zijn, de vereniging zelf en regionale distributiecentra waarmee een overeenkomst is gesloten in het kader van bijzondere (investerings-) projecten en/of bij de vereniging zelf op basis van een specifiek bestuursbesluit.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Calamiteitenreserve</u>		
Stand per 1 januari	115.000	113.000
Toevoeging vanuit saldo van baten en lasten	<u>2.000</u>	<u>2.000</u>
Stand per 31 december	<u>117.000</u>	<u>115.000</u>

Er is een calamiteitenreserve gevormd om indien nodig maatregelen te kunnen nemen om de onbelemmerde voortgang van het werk van de bij de Vereniging aangesloten leden te kunnen ondersteunen in die situatie waarbij er sprake is van een calamiteit bij één van de regionale Distributiecentra. Hiertoe is een speciaal reglement door de Algemene Ledenvergadering vastgesteld.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Bestemmingsreserve Ontwikkeling Vereniging</u>		
Stand per 1 januari	150.000	150.000
Besteed aan doelstelling	-19.389	-
Toevoeging via saldo van baten en lasten	<u>19.389</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>150.000</u>	<u>150.000</u>

Deze reserve is destijds gevormd uit de ontvangen gelden van de Postcodeloterij op basis van een besluit van de Algemene Ledenvergadering. Deze reserve heeft tot doel om investeringen in de ontwikkeling van de organisatie van de Vereniging mogelijk te maken. De uitgaven in 2018 hebben betrekking op de ontwikkeling van de website van de Vereniging en op de invoering van een geautomatiseerd relatiebeheersysteem.

Bestemmingsreserve Ondersteuning Voedselbanken en regionale Distributiecentra

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Stand per 1 januari	1.212.718	524.056
Besteed aan doelstelling	-358.925	-376.137
Toevoeging vanuit saldo baten en lasten	430.000	700.000
Toevoeging vanuit vermogensfondsen	-	25.000
Overboeking vanuit bestemmingfonds Voedselbrigades	38.000	-
Overboeking vanuit bestemmingreserve Investerings Voedselveiligheid	-	339.799
Stand per 31 december	<u>1.321.793</u>	<u>1.212.718</u>

Er is een bestemmingsreserve gevormd om indien nodig ondersteuning te kunnen bieden aan Voedselbanken en Distributiecentra ten behoeve van de dekking van exploitatiekosten en/of (bijzondere) investeringen. Hiertoe is een speciaal reglement door de Algemene Ledenvergadering vastgesteld.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Stand per 1 januari	150.000	100.000
Besteed aan doelstelling	-92.074	-55.079
Ontvangen gelden	35.000	105.079
Onttrekking vanuit saldo baten en lasten	-92.926	-
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>150.000</u>

Deze bestemmingsreserve is gevormd voor uitgaven in het kader van het implementatie project waarborging voedselveiligheid. Dit project is per 31 december 2018 afgerond. De jaarlijks terugkerende kosten die verband houden met waarborging voedselveiligheid worden vanaf 2019 in de reguliere begroting opgenomen.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Stand per 1 januari	-	-
Besteed aan doelstelling	-51.228	-
Toevoeging vanuit saldo baten en lasten	100.000	-
Overboeking van bestemmingsfonds Logistiek Voedselbanken Nederland	12.972	-
Stand per 31 december	<u>61.744</u>	<u>-</u>

Deze reserve is gevormd ten behoeve van de ontwikkeling van een voorraadbeheersysteem voor de regionale distributiecentra.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Bestemmingsreserve Project Issy</u>		
Stand per 1 januari	-	-
Overboeking vanuit bestemmingsfonds project Subsidie Ministerie van SZW - Connect (Issy)	<u>63.099</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u><u>63.099</u></u>	<u><u>-</u></u>

Deze reserve is gevormd ten behoeve van het leveren van een online interactief platform, wat gebruikt wordt voor de werving van vrijwilligers voor lokale voedselbanken en regionale distributiecentra.

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
	€	€
<u>Bestemmingsfondsen</u>		
Bestemmingsfonds Logistiek Voedselbanken Nederland	-	12.972
Bestemmingsfonds Laaggeletterden	9.902	-
Bestemmingsfonds project Subsidie Ministerie van SZW - Connect (Issy)	-	71.350
Bestemmingsfonds Voedselbrigades	87.000	-
Bestemmingsfonds Integriteit	<u>6.067</u>	<u>-</u>
	<u><u>102.969</u></u>	<u><u>84.322</u></u>

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Bestemmingsfonds Logistiek Voedselbanken Nederland</u>		
Stand per 1 januari	12.972	12.972
Overboeking naar bestemmingsreserve Logistieke Systemen	<u>-12.972</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u><u>-</u></u>	<u><u>12.972</u></u>

Dit fonds is gevormd uit de ontvangen gelden van Unilever waarvan de besteding is vastgelegd in het project Logistiek Voedselbanken Nederland. Het restant is toegevoegd aan de bestemmingsreserve Logistieke Systemen.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Bestemmingsfonds Laaggeletterden</u>		
Stand per 1 januari	-	-
Besteed aan doelstelling	-20.098	-
Ontvangen gelden Fundatie Van den Santheuvel	<u>30.000</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u><u>9.902</u></u>	<u><u>-</u></u>

Dit fonds is gevormd vanuit een ontvangen donatie ten behoeve van een project om hulpmiddelen te ontwikkelen om de toegang tot de voedselbank zo laagdrempelig mogelijk te maken.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Bestemmingsfonds project Subsidie Ministerie van SZW - Connect (Issy)</u>		
Stand per 1 januari	71.350	-
Ontvangen gelden Ministerie van SZW	46.000	138.000
Besteed aan doelstelling	-100.251	-143.317
Toevoeging vanuit saldo baten en lasten (eigen bijdrage)	-	76.667
Nog te ontvangen subsidie Ministerie SZW	46.000	-
Overboeking naar bestemmingsreserve project Issy (eigen bijdrage)	<u>-63.099</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u><u>-</u></u>	<u><u>71.350</u></u>

Dit fonds is gevormd uit de ontvangen gelden van het ministerie van SZW voor het project Connect (Issy). Het project levert een online interactief platform, wat gebruikt wordt voor de werving van vrijwilligers voor lokale voedselbanken en regionale distributiecentra. In 2017 is een eigen bijdrage vanuit de vereniging gedaan in dit bestemmingsfonds. Het restantbedrag van deze eigen bijdrage is ultimo 2018 overgeboekt naar de bestemmingsreserve project Issy. De ontvangen gelden van het ministerie zijn volledig besteed.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Bestemmingsfonds Voedselbrigades</u>		
Stand per 1 januari	-	-
Ontvangen gelden Adessium	125.000	-
Overboeking naar Bestemmingsreserve Ondersteuning Voedselbanken en regionale Distributiecentra	<u>-38.000</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u><u>87.000</u></u>	<u><u>-</u></u>

Dit fonds wordt gevormd vanuit een ontvangen donatie om het introduceren van Voedselbrigades (het op meerdere dagen in de week ophalen van voedsel bij o.a. supermarkten en vervolgens op meerdere dagen in de week uitgifte van voedsel(pakketten) aan de klanten van de voedselbank) te stimuleren. Hoe de voedselbanken gebruik kunnen maken van deze gelden is geregeld in het door de Algemene Ledenvergadering vastgestelde Reglement Bestemmingsreserve Ondersteuning Voedselbanken en Regionale Distributiecentra.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Bestemmingsfonds Integriteit</u>		
Stand per 1 januari	-	-
Besteed aan doelstelling	-3.933	-
Ontvangen gelden	<u>10.000</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u><u>6.067</u></u>	<u><u>-</u></u>

Dit fonds is gevormd vanuit een ontvangen donatie. Het doel van het project betreft de ontwikkeling en implementatie van het integriteitsbeleid voor de voedselbankorganisatie.

Kortlopende schulden

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2017</u>
	€	€
<i><u>Overige schulden en overlopende passiva</u></i>		
Nog te betalen declaraties en overige kosten	114.474	-
Te betalen accountantskosten	11.494	11.496
Te betalen accountantskosten project Issy	<u>3.650</u>	<u>-</u>
	<u><u>129.618</u></u>	<u><u>11.496</u></u>

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Informatieverschaffing over niet in de balans opgenomen verplichtingen

Vereniging van Nederlandse Voedselbanken is huurder van een kantoorruimte. De verplichting bedraagt circa € 25.000 op jaarbasis. De resterende looptijd van het huurcontract bedraagt circa 2,5 jaar.

Informatieverschaffing over niet in de balans opgenomen activa

Stichting Adessium heeft schriftelijk toegezegd Vereniging van Nederlandse Voedselbanken te ondersteunen met het verder ontwikkelen van de voedselbrigades tot en met 2020. Het totaal toegezegde bedrag bedraagt € 490.000, waarvan reeds € 125.000 is ontvangen.

De Nationale Postcodeloterij heeft schriftelijke toegezegd Vereniging van Nederlandse Voedselbanken te steunen tot en met 2020. Het jaarlijks toegezegde bedrag bedraagt € 500.000.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	<u>2018</u>	<u>Begroting 2018</u>	<u>2017</u>
	€	€	€
<u>Baten van particulieren</u>			
Donaties en giften	<u>430.868</u>	<u>300.000</u>	<u>322.064</u>

De baten van particulieren hebben een overwegend incidenteel karakter.

	<u>2018</u>	<u>Begroting 2018</u>	<u>2017</u>
	€	€	€
<u>Baten van bedrijven</u>			
Donaties en giften	<u>425.232</u>	<u>575.000</u>	<u>845.072</u>

De baten van bedrijven hebben een overwegend incidenteel karakter.

	<u>2018</u>	<u>Begroting 2018</u>	<u>2017</u>
	€	€	€
<u>Baten van loterijorganisaties</u>			
Nationale Postcode Loterij (reguliere bijdrage)	<u>500.000</u>	<u>500.000</u>	<u>500.000</u>

De baten van loterijorganisaties hebben een structureel karakter tot ultimo 2020.

	<u>2018</u>	<u>Begroting 2018</u>	<u>2017</u>
	€	€	€
<u>Baten van subsidies van overheden</u>			
Ministerie van SZW	<u>92.000</u>	<u>138.000</u>	<u>138.000</u>

De baten van subsidies van overheden hebben een overwegend incidenteel karakter.

	<u>2018</u>	<u>Begroting 2018</u>	<u>2017</u>
	€	€	€
<u>Baten van andere organisaties zonder winststreven</u>			
Donatie Stichting Adessium	160.000	-	50.000
Donatie Fundatie van Santheuvel	30.000	50.000	25.000
Donatie Stichting Dioraphte	-	-	5.034
Donaties overige organisaties	<u>197.399</u>	<u>25.000</u>	<u>122.768</u>
	<u>387.399</u>	<u>75.000</u>	<u>202.802</u>

Baten van andere organisaties zonder winststreven hebben een overwegend incidenteel karakter.

	2018	Begroting 2018	2017
	€	€	€
<u>Besteed aan doelstellingen</u>			
Jaarlijkse uitkeringen aan voedselbanken en distributiecentra	819.325	900.000	698.092
Kosten Ondersteuning Voedselbanken en regionale Distributiecentra	358.925	500.000	376.137
Kosten project Connect (Issy)	100.250	145.000	143.317
Kosten Waarborgen Voedselveiligheid	92.074	75.000	123.381
Reiskosten vrijwilligers	64.990	75.000	57.875
Kosten project ICT regionale Distributiecentra	51.227	83.000	27.831
Bestuurs- / vergader- / reiskosten	32.909	28.000	24.173
Kosten A.L.V. (incl. reiskosten)	28.113	25.000	26.035
Kosten etiketten ten behoeve van invriezen	24.263	20.000	23.427
Kosten project laaggeletterden	20.098	-	-
Licentiekosten voorraadbeheersysteem RDC's	12.052	-	-
Kosten geautomatiseerd relatiebeheersysteem	10.831	15.000	-
Kosten website	8.559	12.000	-
Assuranties voedselbanken en distributiecentra	7.054	10.000	10.727
Advieskosten	3.933	5.000	1.239
Kosten FEBA contributie	3.045	3.000	2.476
Kosten Marketing en Publiciteit	-	10.000	-
Kosten trainingen en kennisdeling	-	2.500	3.497
Kosten FEBA congres	-	-	24.823
	<u>1.637.648</u>	<u>1.908.500</u>	<u>1.543.030</u>

Gemiddeld aantal werknemers en bezoldigingen bestuurders

Gedurende het jaar 2018 en 2017 waren er geen medewerkers in dienst. Gedurende het jaar 2018 waren er 125 vrijwilligers werkzaam. De vrijwilligers (inclusief de bestuursleden) kunnen onkosten declareren op basis van een door het bestuur vastgesteld declaratiereglement. De bestuurders zijn verder onbezoldigd.

	2018	Begroting 2018	2017
	€	€	€
<u>Kosten beheer en administratie</u>			
Huurkosten VBS-Houten	28.645	39.000	30.948
Accountantskosten	11.495	12.000	11.979
Kantoorautomatisering	7.826	5.000	3.605
Kantoorkosten	7.445	5.000	8.211
Assuranties	4.326	-	200
Afschrijvingskosten inventaris	4.134	5.200	4.506
Contributies en abonnementen	605	500	466
Overige	2.818	1.000	1.148
	<u>67.294</u>	<u>67.700</u>	<u>61.063</u>

De kosten beheer en administratie bedragen 3,76% van de baten (2017: 3,16%).
De Vereniging van Nederlandse Voedselbanken maakt geen wervingskosten.

	2018	Begroting 2018	2017
	€	€	€
<u>Saldo financiële baten en lasten</u>			
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	970	2.500	3.538
Rentelasten en soortgelijke kosten	<u>-4.384</u>	<u>-</u>	<u>-3.369</u>
	<u><u>-3.414</u></u>	<u><u>2.500</u></u>	<u><u>169</u></u>

Analyse verschil uitkomst met budget

	2018	Begroting 2018	Mutatie	
	€	€	€	%
x 1.000				
Baten	1.835.499	1.588.000	247.499	15,6
	<u>1.835.499</u>	<u>1.588.000</u>	<u>247.499</u>	<u>15,6</u>
Besteed aan doelstellingen	1.637.648	1.908.500	-270.852	-14,2
Kosten beheer en administratie	<u>67.294</u>	<u>67.700</u>	<u>-406</u>	<u>-0,6</u>
Som van de lasten	<u>1.704.942</u>	<u>1.976.200</u>	<u>-271.258</u>	<u>-13,7</u>
Saldo voor financiële baten en lasten	130.557	-388.200	518.757	133,6
Saldo financiële baten en lasten	<u>-3.414</u>	<u>2.500</u>	<u>-5.914</u>	<u>-236,6</u>
Saldo van baten en lasten	<u><u>127.143</u></u>	<u><u>-385.700</u></u>	<u><u>512.843</u></u>	<u><u>133,0</u></u>

Houten, 14 maart 2019

Vereniging van Nederlandse Voedselbanken

Leo Wijnbelt
Voorzitter

Tom Hillemans
Vice-voorzitter

Frans Booij
Penningmeester

Jouke Schat
Secretaris

Pien de Ruig
Communicatie

Caroline van der Graaf
Fondsverwerving

Roderik Colen
Voedselverdeling en logistiek

Henk van der Meer
Voedselveiligheid

Dirk Rijnbeek
Klanten en vrijwilligers

Willem van Prooijen
Voedselverwerving

Rob van der Marck
ICT

OVERIGE GEGEVENS

Aan de Algemene Leden Vergadering van
Vereniging van Nederlandse Voedselbanken
Meidoornkade 19
3992 AG Houten

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Vereniging van Nederlandse Voedselbanken te Gemeente Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging van Nederlandse Voedselbanken per 31 december 2018 en van het saldo van baten en lasten over 2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 "Fondsenwervende Organisaties".

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging van Nederlandse Voedselbanken zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het rapport andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 "Fondsenwervende Organisaties".

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ- Richtlijn 650 "Fondsenwervende Organisaties". In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 14 maart 2019

Van Oers Audit B.V.